Ч. 11 (12.377). Львів, пятниця 17. січня 1930. Opłata pocztowa zapłacona ryczałtem. Рік LI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 27·50 „
Річно 55·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

30 літ на митрополичім престолі.

„... коли не будемо прикладу давати, потомків наша буде осудженням нас самих; коли не будемо працювати навіть з пожертуванням свого майна; — не одна душа з нашої байдужости згине, і Бог скаже до нас колись' „Крове его от руки твоея взищу“. (З пастирського листу „Від самого початку“ з р. 1899.).

Охопити трицять літ життя людини і дати з неї картину живу і вірну, увійти у глибокі тремтіння багатої душі, розкрити їх з ніжністю перед очима сучасних — одно з найтрудніших завдань, яке можна кому поставити. А коли цією людиною є одиниця, яка стає частиною історії народу, а навіть сама творить історію, збирає і складає в одно ціле відокремлені для матеріяльного ока вияви життя народу, проводить їх синтезу, не тільки по зверхнім рисам, але удуховлює їх як вияв ґенія нації — тоді треба просити за духа звище, щоби могти подолати завданню. Одначе великим облекшенням завдання є те, що за нашими словами не буде найдрібнішого тону підхлібства і всіх звязаних з ним основ і наслідків, не ради себе самих, як саме і одиноко ради особи, що її звеличуємо.

Трицять літ діяльности Митрополита Шептицького на владичих столах — може і мусить стати предметом монографійних студій. Бо ми добре свідомі, що напротязі того життя не минала ні одна днина, ні одна хвилина „сіне лінеа“. Але ми знаємо й те, скільки то було таких днів, а навіть моментів, що самі собою заповнюють не тільки трицятьліття, але стають величиною, просто необмеженою у часі і просторі буття народу. Нам тут на цьому місці лишається тільки найти якийсь один акордовий удар, що своїм укладом і багацтвом тонів зможе засвідчити, що ми відчули і розуміємо появу та післанництво Ювилята серед нас.

Пізнати середовище діяльности, створене життям і історією, і людське, орбіту інтересів цьогож середовища, безодню його потреб і запотребовань від найпростіших фізичних, тілесних до таких ніжних, а таких необхідних для культури традиції, аж до побудованих на передбачуванні майбутнього дальшого розвитку нації — це напрямна потенціяльної енергії Митрополита Андрея. За цим пізнанням іде вже цілий великий і багатий зміст життя і діяльности.

*

„Я хочу моїм листом утвердити Вас в добрім, а стерегти від злого; хочу, щоби Ви мали на письмі від мене науку, котру Ви могли би читати в читальнях, що я їх Вам в кожнім селі позакладав; Ви це памятаєте і вже знаєте, як я Вам про них говорив. Скрізь поміж Вами найшов я щирих та добрих християн, котрі мені обіцяли: письменні, що будуть читати всякі добрі книжки, а неписьменні, що будуть слухати з увагою того читання“ — пише молодий епископ до своїх гуцулів. А коли люта повінь навістила гори, тоді наш Митрополит, вже у літах та схорований, перший іде до своїх бойків і приносить із собою не тільки тепле і вірне слово, але і все, що потрібне для людського тіла від одежі та їди до лікарської помочі.

Велике переживав народ за час владицтва свого Архипастиря. Зправила великі моменти мають у собі стільки ваги, що звичайний дух вгинається під ним і від них. У таких моментах не бракло ніколи Митрополита. Чи то його „велика постать підноималася з камяних плит біля престола“, чи там здалека, коли перебував він як „царський вязень“, чи коли доводилося йому переживати неволю у Познані, завжди тоді, за кожним разом він був тим, про якого можна було сказати, що;

„немов якась надлюдська сила
від гробу челюсть відвалила
і струю вічного-нового
життя буйного молодого
в задуху гробову впустила“.

У цьому і пояснення для його багатої місійної діяльности, для його письменської праці як звязкового з найширшими кругами вірних, для його особистої стрічі з нашою заморською еміграцією, для його відвідин таборів інтернованих, для його побуту в Українських Січових Стрільців, а навіть для тих наукових викладів, що їх у першому році після катастрофи давав Митрополит-учений у мурах Ставропігії, для всіх тих актів, що їх уважав послідовністю свого пастирського призвання. А навіть в активному політичному житті мав і має ту відвагу й сміліть виявлення себе, не лякаючися ніяких наслідків аж до того, щоби і нераз бути „непопулярним“.

Коли вже у досі схарактеризованій діяльности стільки місця для живого чину, то матеріяльна жертвенність робить нам із нашого Ювилята недосяжну постать мецената, опікуна, творця цінностей. Той, що формує людські серця і душі, звернув увагу на установи як форму, через яку проходить виховання людей, і по своїм силам і спроможности дає їм усе зі своїх засобів, полишаючи себе без усяких вигод, задовольнюючися вбогою рясою, підперезаною ременем та найскромнішою їдою. Але його соняшною одежою з великими і дорогоцінними жемчугами остануть раз на все: Національний Музей, Милування зі Школою і Вакаційними Оселями, Народня Лічниця, Порадня Матерей, Сирітські захисти, Дім для ремісничої молоді (останній найновіший фундаційний акт), „Рідна Школа“, ріжні читальні й установи, на прочислення яких місця за мало. Грошево — все це княжі дари, великі фондації, забезпечення яких є предметом постійної опіки й журби мецената.

Записаний нестертими буквами у культурі народу, не менший меценат наш Ювилят у Церкві і звязаних з нею установах. Від бібліотеки для духовної Семинарії в Станиславові через „монаші обителі“, аж до Богословської Академії, все це творить з поглядом на тісний звязок Церкви та її слуг з внутрішнім життям народу. А як Архипастир домагається від духовенства конечної міри жертволюбности та культурно-суспільної праці серед народу по читальнях, крамницях, шпихлірах, касах і церковних брацтвах. (Лист до духовенства з р. 1901. „По трицяти літах“)..

Наш Ювилят добре знає, що меценатів у нас не багато. Крім незабутньої постаті Е. Чикаленка та ще кількох осіб, наше життя не знає їх. І тому необхідно поставити матеріяльні сили народу на певнішій підставі. Звідсіля походить його небуденне розуміння ваги економічної роботи. Укріплення установ (Земельний Банк), купчення дібр через купівлю цілих ключів ідуть під знаком збільшування національного майна, як чинника, що в даних наших тяжких умовах може забезпечити не тільки істнування, але й дальшу історично-культурну творчість.

Кожне з вище наведених діл заняло би місце ґазетних статтей, а проте не вичерпає до дна доказів жертволюбности того, що свого часу сказав: „Щось зділати для Церкви і Народу, — це для мене лиш такі діла довершити, котрі служили би і пізнішим поколінням; працю для будучности уважаю за річ сто разів важнішу, як все, що можна зробити для теперішньої хвилі“.

А вже годі доторкатися такого ніжного питання, яким є особиста допомога всім, що помочі потребували і потребують. Імя їх леґіон, а голос, який вони підняли би, лунав би далеко і високо. Він і лунає...

Ми розпочали ювилейний рік Владицтва. Та Ювилят застерігається проти того, щоби на нього дивитися вже як на чинник, який був. Він не думає ще покидати ні нас, ні свого місця. Його життєва сила ставить йому перед очі майбутність і картини майбутнього, бо й сьогодні уважає найважнішою працю для майбутности.

А щож ми маємо передати Ювилятови в це Свято?

Тільки словами, ми його вразили би... Кадила і фіміяму він не потребує. Бо „наука Ісуса Христа, котрою я перенятий сто разів більше з власного глибокого пересвідчення ніж з уряду, — це мій прапор і дороговказ“.

Лишається одно. Вступити в сліди Ювилята: Давати жертву з відповідальної праці, давати жертву в матерії, скільки кого стати, і на місці, де кого життя поставило. А далі спільними нашими зусиллями створити памятку днів, на доказ сучасним і в науку нащадкам, що жила велика людина, але й істнувало й жило партісне громадянство, достойне великої людини.

А тоді буде велика хвала Нинішнього дня і незабутня память Минулого та золота питка Майбутнього!

Михайло Галущинський

ЗА ОКЕАНОМ.

Український банк в Шикаго.

Ґрупа українців у Шикаго під проводом д-ра Володимира Сіменовича приступила до заложення першого українського банку в Америці під назвою „Вікторі Стейт Бенк“. Банк має бути під контролею стейту Ілліной. Провіривши характер основателів, маєтковий стан і інші кваліфікації людей, що взялися до оснування цього банку, фінансові урядовці стейту дали їм дозвіл на отворення банку. За комітет основателів підписуються д-р Володимир Сіменович, д-р Мирослав Сіменович, д-р Іван Смук і Р. І. Смук. Основний капітал банку виносить 250.000 долярів.

Українець редактором американської газети.

Капеляном Американського Леґіону, відділу 294 в Джанставн, Па., є тамошній український греко-катол. парох, о. Микола Волощук молодший. Одночасно о. Волощук є також редактором органу джанставнського Американського Леґіону під заголовком „Ди Ґрейтер Джанставн Ліджіоннер“, який виходить уже третій рік.

Осяг українського спортовика.

Англійська преса у Вінніпеґу, Манітоба (Канада), пише з признанням про осяг молодого українського спортовика Василя Григорчука в футболевій грі. Василь Григорчук, студент манітобського університету у Вінніпеґу, у футболевій грі вже торік визначився, але цього року його гра рішила про перемогу й мистецтво дружини манітобського університету. Молодий переможець — син українського посла в соймі провінції Манітоби, гром. Миколи Григорчука.

Марш. Дашинський уступить?

Варшавські часописи принесли чутки, нібито марш. Дашинський у порозумінні з прем. Бартелем уступить зі свого становища, щоб не утрудновати співпраці уряду зі соймом, тимбільше, що ББ., як найбільша сойм. партія, хоче поставити свого кандидата на становище маршала. Соціялісти заперечують ті чутки, але зазначують, що марш. Дашинський від кількох днів тяжко хорий.

Ювилей „Діла".

З приводу 50-ліття „Діла" відбулося у вівторок, 14. ц. м., себто в самі 50-і роковини появи першого числа нашого органу, святочне засідання членів Видавничої Спілки „Діло" і запрошених гостей у салі „Української Бесіди" при дуже численній участи найвизначніших представників української незалежної преси („Новий Час", „Н. Зоря", „Неділя", „Свобода", „Нар. Справа", „Гром. Голос"), представників усіх наших центральних політичних, культурно-освітніх та економічно-господарських установ, а також заступника митрополита Шептицького о. епископа Будки. Присутні були представники всіх кругів і станів нашого народу як зі Львова, так і з провінції. А після закінчення засідання більшість його учасників перейшла до Народньої Гостинниці, де відбулася друга часть ювилейного свята, тобто комерс.

СВЯТОЧНЕ ЗАСІДАННЯ.

Святочне засідання в салі „Української Бесіди" отворив голова Надзірної Ради Видавничої Спілки „Діло" **д-р Дмитро Левицький**, що теплими словами привитав усіх присутніх, а зокрема представника митрополита о. епископа Будку. Опісля згадав усіх тих, що їх важкою працею і матеріяльними жертвами поталанило „Ділу" перебути серед виїмково важких обставин повних 50 літ на передовій позиції і дочекати першого того роду ювилею в історії нашої преси, в якому вони наслідком смерти не можуть узяти участи. Це отсі заслужені, нині вже покійні громадяни:

а) Померші редактори „Діла": 1) Володимир Барвінський, основник „Діла", 2) Іван Белей, 3) Олександер Борковський, 4) д-р Евген Левицький, 5) Ярослав Весоловський.

б) Померші постійні співробітники „Діла" (по черзі): Іляріон Грабович, 2) Іван Франко, 3) Володимир Масляк, 4) Кирило Кахникевич, 5) Евген Олесницький, 6) Михайло Струсевич, 7) Володимир Коцовський, 8) Анатоль Вахнянин, 9) Корнило Устиянович, 10) Павло Кудрик, 11) Павло Кирчів, 12) Михайло Павлик, 13) Антін Березовський, 14) Осип Маковей.

в) Померші адміністратори „Діла: 1) проф. Дамян Гладилович, адміністратор-основник, 2) Кость Паньківський, 3) Іван Зарицький, 4) Яків Проць.

г) Померші члени Видавничої Спілки „Діло": 1) д-р Володимир Бачинський, 2) Сидір Британ, 3) о. Володимир Ганицький, 4) о. Степан Городецький, 5) Теофіль Грушкевич, 6) Михайло Губчак, 7) о. Евген Гузар, 8) д-р Мирослав Здерковський, 9) о. Володимир Кальба, 10) д-р Теофіль Кормош, 11) д-р Ярослав Кулачковський, 12) о. Антін Лаврівський, 13) Іван Левинський, 14) о. Теодозій Лежогубський, 15) Юліян Недзвецький, 16) Василь Нагірний, 17) Петро Огоновський, 18) д-р Ярослав Окуневський, 19) д-р Евген Озаркевич, 20) Осип Онишкевич, 21) Михайло Петрицький, 22) д-р Микола Подлуський, 23) Тит Реваковнч, 24) д-р Дамян Савчак, 25) Юліян Січинський, 26) о. Кирило Сілецький, 27) д-р Щасний Сельський, 28) Захар Скварко, 29) Степан Танчаковський, 30) Кость Телішевський, 31) о. Осип Фолис, 32) Лев Шехович, 33) Володимир Шухевич, 34) о. Михайло Чачковський, 35) о. Іван Чапельський, 36) о. Теофіль Скобельський, 37) Богдан Рожанський, 38) о. д-р Дмитро Яремко, 39) Наталія Кобринська, 40) Людвик Сальо, 41) д-р Тадей Соловій, 42) д-р Лев Лопатинський, 43) Іван Кивелюк, 44) Антін Гладишовський, 45) Сидір Кузик, 46) Роман Зубик, 47) Ілярій Чапельський, 48) Михайло Черкавський, 49) Юліян Целевич, 50) о. Степан Качала, 51) Омелян Партицький, 52) о. Василь Чернецький, 53) о. д-р Омелян Огоновський, 53) Олександер Огоновський, 55) Корнило Сушкевич, 56) о. Данило Танячкевич, 57) Олександер Барвінський.

Присутні вшанували память тих померших громадян повстанням з місць.

З черги забрав слово редактор „Діла" **Василь Мудрий**, що в свойому рефераті подав ретроспективний огляд праці, завдань і заслуг „Діла" за час останнього півстоліття. Після того виголосив наскрізь річевий реферат про технічні умовини праці в „Ділі" від самого початку його істнування аж по нинішній день довголітній керманич Дирекції Видавничої Спілки „Діло" **о. кан. Дамян Лопатинський.** Оба реферати нагороджено гучними оплесками.

На закінчення першої частини свята промовив іменем митрополита, що саме того дня святкував 30-ліття свого митрополитування на владичім престолі у Львові, а також у свойому власнім імени, **о. епископ Н. Будка**. Промовець, що ще як молодий студент дописував до „Діла" з Тернополя підчас процесів за баденівські вибори, зложив ім. митрополита і від себе щирий привіт для нашого органу в дні його ювилею, бажаючи „Ділу", щоб воно і надалі високо несло прапор любови до всього рідного та розуміло завсіди і справедливо оцінювало прино[сн]у й ролю церкви в нашому минулому й сучасному. Побажанням, щоб „Діло" в найкоротшому часі дочекалося власної хати з усім потрібним вивінуванням закінчив епископ своє слово.

Після того відчитано ще численні привіти (письменні й телеграфічні), що наспіли з усіх усюдів на свято „Діла". Привіти ці з уваги на їх велике число подамо щойно в черговому числі.

КОМЕРС.

Після закінчення святочної академії її учасники перейшли до Нар. Гостинниці, де при заставлених столах у числі поверх сотні засіли до спільної вечері. Велика саля Н. Гостинниці виповнилася вщерть гістьми, між якими був і відомий наш поет **О. Олесь**, що приїхав до Львова з Праги. В одному куті салі розташувався й невеличкий хор, що під орудою п. Охримовича співав цілий вечір народні і стрілецькі пісні, вносячи в його атмосферу значне оживлення. Комерс відкрив д-р Дмитро Левицький, а тостмайстром вечора був сен. д-р **Антін Горбачевський**, що перший сказав коротке слово на честь ювилята.

Низку привітних промов започаткував п. пос. **Куницький**, що зложив сердечні побажання „Ділу" на руки ред. Василя Мудрого, якому зложив крім того побажання з нагоди іменин. Потім промовляли: д-р Степан **Шухевич** від Видавництва „Червона Калина", дир. **Стронський** від Взаїмної Помочи Українського Народнього Учительства, для якого „Діло" було до 1904-го року одинокою трибуною, проф. **Гречаниський**, що вніс тост на руки найстаршого відповідального редактора „Діла" д-ра А. Горбачевського і одного з найстарших співробітників „Діла", д-ра Костя Левицького, дир. **Заячківський**, що згадав про заслуги для „Діла" його колишнього редактора д-ра Володимира Охримовича, якому всі присутні вислали письмо з підписами, бажаючи скорого видужання з недуги, през. **Павликовський**, що вніс тост на руки наших сеніорів: д-ра Горбачевського, д-ра К. Левицького і д-ра Т. Окуневського, проф. **Раковський**, який говорив про підтримку, що її находили в „Ділі" такі установи й почини, як Т-во ім. П. Могили, „Відродження", фонд „Учітеся", а тепер задумана українська енциклопедія, ред. Дм. **Паліїв** від „Нового Часу", д-р С. **Витвицький**, що оповідав про працю й заслуги для „Діла" б. його редакторів д-ра Василя Панейка і д-ра Михайла Лозинського, ред. М. **Голубець**, що привитав палкими словами поета О. Олеся, сен. **Бараник** від Заліщиччини, згадуючи при тому заслуги д-ра В. Охримови[ча]

ВОЛОДИМИР ОСТРОВСЬКИЙ 9)

Сміх землі.

Голянівський все витирав піт.

— А давно це було?

— Бо я знаю? Може два, може три місяці. Той уже живе з своєю жінкою. Пан її не знає? Така мала, товста, в червоному капелюсі. Ой, її вже всі знають.

— А як називається та, з якою мене женять?

— А бо-ж пан не знають? Я теж не знаю, тільки на неї кажуть: Лідка.

Голянівський хитнув Голді головою й вийшов. Вийняв з кишені папірця, ще раз прочитав і сховав. Згадав про листа Ліди: „Бійтеся мене, бо на мені лежить прокляття". Вслід за цими словами як громом вдарили Семенюкові слова: „Розкрив таємницю бльондинки. Страшна річ". А коли ці слова прозвучали, як осінній вітер, відгукнулися в вухах слова Голдині: „Мала кавалєра..."

Голянівський минув ринок, Брацьку церкву, місток. Погруддя, що стоять обіч його, байдуже глянули на нього, дивлячись понад його головою кудись у майбутнє. Мимохіть глянув на замок Любарта: дихнув на нього тліннїстю життя.

Ось він уже на вулиці Богдана Хмельницького. Ішли українці на службу Божу до Брацької церкви. Самі діячі. Де-які виймали годинника й підраховували, як довго прийдеться їм стояти для прикладу народові. Хтось вклонився йому, хтось щось сказав. Усе проходило повз його свідомість.

Коли дійшов до вулиці Богуна, трохи очуняв.

— А може й справді вона приїхала?

Пішов швидче.

— Треба негайно про все довідатися й скінчити цю комедію раз на завжди...

XIV.

Застукав.

— Він, — хтось шепнув у хаті господині, і в відповідь почувся здушений сміх.

З вікна виглянула господиня.

— Чи є панна Лідія?

— Є, — ніби глузливо, ніби придурковато відповіла жінка, приплющуючи одно око.

Застукав до Лідіних дверей.

— Вийшла! — заявила господиня.

— А коли буде?

— Не знаю, — засміялася, — хіба-ж вона мені говорить?!

Голянівський глянув на жінку:

— Що це ви, жарти собі робите? Може скажала, куди пішла?

— Про такі речі мущинам не кажуть.

Засміялася й зникла за вікном.

Голянівський вийшов на вулицю. Куди йти? Де шукати? Які жорстокі ці жінки. Чи не слід би показати їй свою байдужість?...

До самого вечора провештався по вулицях, парку, над рікою, але ніде її не зустрів.

Уявив себе в смішному вигляді закоханого хлопчика.

— Востаннє піду!

Застукав.

— Про-шу! — почув безтурботний Лідін голос. — А, не забули? Прошу, сідайте.

Голянівський зауважив, що очі в неї були трохи червоні й вохкі. Голос звучав нотами очайдушности й болю.

— Я чула, що ви стежите за мною?

— От настав момент про все довідатися, — блимнуло в голові Голянівського й відповів: — Звичайна річ, коли любиш, про того й хочеш усе знати.

— Годі! Не люблю банальностей. Рішуче вам заявляю: якщо ви дозволите собі кого-небудь розпитувати про мене, тоді не показуйтеся мені на очі.

— Але-ж зрозумійте!...

— Ні слова більше. Прошу взяти на увагу, що я своїх рішень не змінюю.

І багатозначно додала:

— І ніколи не вертаюся назад...

— Ви прекрасна! — вигукнув Голянівський. — І тим більше хотілося б...

Вона різко підвелася.

— В такому разі нам прийдеться зірвати знайомство

— Лідочко, — схопив її за руку Голянівський. — Не буду більше, не буду, тільки дозвольте бачити вас.

Підійшла до нього, поклала йому пальці на плече і, дивлячись не в вічі, а в саму душу, спиталася.

— Не будете?

— Ні, ні.

Сіла біля нього, як це вміють робити лише дружини, й заговорила сумно-поважним тоном, в якому Голянівський відчув страшний біль її душі. І чим тихше говорила, тим голоснїший був голос цього болю.

— Скільки страшних умовностей псує нам життя. Задля якоїсь риски на посуді розбиваємо його й розливаємо з нього той дорогоцінний нектар, що зветься життям та який призначено для того, щоб його пити до дна й божественно пяніти. А требаб використовувати кожну мить. „Лови момент" — це не розпуста, а, можливо, найрозумніша фільософія життя. Що піймав, то твоє. А решта — пропало й ніколи не вернеться. Ех, кобиж це ви розуміли так, як розумію я!

Випростувалася, і в її рухах було сказано більше, ніж може сказати людське слово. Голянівський скочив, схопив її за руку й почав цілувати по черзі всі її дрібні пальчики.

— Але це не все, — говорила вона далі, відкинувши голову назад. — Я готова в цім моменті або застрілитися отут перед вами, щоб відчути, як ви мене підхопите на руки, або...

Голянівський напружено чекав чогось надзвичайного.

— Або... танцювати з вами до нестями. Ха-ха-ха!

Від її сміху похолонуло в усіх закутках його єства. Та ще не стямився він, як вона вже схопила його і, наспівуючи модний мотив, протанцювала з ним кілька кроків.

Голянівський тратив волю. Його поривало притиснути її до грудей, залоскотати поцілунками. Але, замість цього, вирвалося з його вуст банальне:

— То ходім до „Стиру".

(Продовження буде.)

ни якась більша трупа злодіїв і вломників. Ця трупа не має спеціяльного упередження до якихсь предметів і збирає все. На вул. Сикстуській 49 у приватній хаті щез від влому нашийник з аметистами, на вул. Зборовських 4 срібло і гардероба, на вул. Красицьких 14 те саме, на вул. Янівській і Личаківській 50 футра, на Городецькій 69 пятьдесять штук мішаної обуви з крамниці, на вул. Тарновського 17 пропав тютюн і папіроси. Все це за один день, на протязі якого 10 осіб посадили до арештів за всякі крадіжі.

— **Темна хроніка.** У Львові застрілився крісом І. Тінцюрак з Галицьких Пасік. — 22-літня друкарська робітниця Ст. Красінська випила сільного квасу в намірі самогубства. —В Ярославі на залізниці арештували 20-літню служницю Х. Тайх, що несла в пакеті тіло неживої, задушеної дитини. — 60-літній Данило Маліцький зі села Городище в Сокальщині повісився наслідком суперечки з братом.

— **Ріжні вісти.** Данський парлямент голосував за скасуванням кари смерти; тепер цю постанову має потвердити ще сенат. — Бельгійська княжна Марія Джозе внесла італійському наслідникові престола як віно 100 міл. зол.; має це бути найбогатша подружа пара в Европі. — Найшлась нова анг. 22-літ. Емі Джонсон, що вибирається сама літаком з Англії до Австралії, щоби побити рекорд австралійця Гінклера — З московського собору св. Тройці уряд стягнув славний „цар-дзвін", що важить 64.000 кільогр. — Новий бурмистр Ню Йорку Уокер діставатиме від тепер підвишку пенсії замісць 25.000 — 40.000 дол. — В околиці Льондону борвій убив 43 особи і знищив богато домів. — Підчас останніх бурей в Бразилії грім убив 10 осіб. — На побережі Норвегії вперше вжили цього року літаків при ловлі оселедців; спеціяльні сиґнали помагали рибалкам у наступі на лови оселедців.

— **Пегаз під контролею.** У варшавськім літературнім тижневику „Вядомосці Літерацке" молодий поет М. Пехаль жалується, що на „авторськім ранку", влаштованім ним в Лодзі, урядовець староства гродського не дав йому відчитувати фрагментів із його повісти, бо перевірював, чи цей текст був зголошуваний раніше на поліції. Молодий поет жалується, що компетентними суддями при оцінці літературних творів не є ті, що на них можуть розумітись.

— **„Упир із Діссельдорфу"**, що повбивав таємчо стільки осіб лишається й надалі тайною для поліції і для мешканців цього стривоженого міста. Одна з ранених жертв невідомим злочинцем, вийшовши із шпиталю, бачила вечором на вулиці мущину, в якому пізнала того, що був напав на неї. Поліція арештувала кілька осіб на підставі опису складеного цією жінкою, одначе ніодна з тих осіб не була здогадним злочинцем. Паніка в місті тріває далі. Цими днями найдено на передмістях Відня трупи двох жінок, убитих зовсім так само як у Діссельдорфі.

— **Анальфабетизм у Польщі.** Статистика виказує, що під теперішню пору є в Польщі 3 міліони осіб у віці понад 10 літ, що не вміють читати ані писати, цебто майже 25 проц. населення Польщі в тому віці. Найбільше анальфабетів є на Поліссю, де начисляють їх аж 75 проц. всего населення. Зорганізовані недавно „курси для дорослих" ліквідують річно 100.000 анальфабетів. Найменше анальфабетів є в Познанщині, бо тільки 1 проц. всего населення цього краю.

— **Подяка.** Дня 5. грудня 1928 р. відбулася моя розправа перед судом присяглих у Львові за злочин з § 65 а к. з. і §§ 2 і 19 з. про збори (справа „Сокола" в Любінцях, пов. Стрий). Обор. д-р Михайло Волошин поставив цілий ряд внесків, а в ціли візвання кількох свідків справу відрочено. Декретом з дня 17. XI. 1929 р. справу уморено. І тепер складаю щиру подяку Вп. п. меценатові Михайлові Волошинові за совісну і безкорисну оборону, Вп. д-рові Ант. Гарасимовому, Пані Добродійці Осипі Бобикевичевій і д-рові Волод. Лужецькому зі Стрия та Гр. Барабашеві з Конюхова за великі старання в часі моєї вязниці. Зокрема належиться щиросердечна подяка Хвальній Кооперативі „Нар. Дім" в Сколім за зложення кавції 1000 зол. (17. X. 1928 р.), якої суд в Стрию ще до тепер не ласкав звернути. Дякую свідк. Павлині Кравчук за одинокі правдиві зізнання. — **Андрій Притуляк.**

— **Справлення помилок.** В фейлетоні акад. М. Возняка про Антона Могильницького в ювилейному числі „Діла" треба справити такі більші помилки: ст. 4, шп. 2, р. 2 знизу „послувати" на „послужити"; ст. 5, шп. 1, р. 33 знизу „народнихъ" на „нарôдныхъ"; р. 32 „хитро" на „хижо"; р. 24 „бо" на „ба"; шп. 2, р. 10 знизу, „народной" на „народний"; ст. 6, шп. 1, р. 41 знизу „оцвіту" на цвіту". В ч. 10 „Діла" наслідком коректорського недогляду відпав під статтею „Чи молочарство може бути причиною недоживлювання населення?" підпис її автора, п. **інж. Андрія Мудрика,** якого за це перепрошуємо. Прикра помилка трапилась теж у заголовку статті **„Собор правосл. церкви не відбудеться"?**, де пропущено знак запиту. Також у цитаті з Г. Келлера у статті В. Панейка вийшов з помилками четвертий рядок, що повинен виглядати так: **bis ihn der (а не: des) Strom vertreibt...** У статейці „Конституцію фальшовано" один з підзаголовків має виглядати так: **„Конституційне життя в Румунії — фарса".**

— **З Т-ва „Учительська Громада":** Пригадується усім членам „Учит. Громади", що є обовязані відновити свій вклад до посмертного фонду на 1930 рік протягом січня у висоті 2 зол. — **Виділ.** 1271

Сойм.

На засіданні сойму 15. січня вибрано пос. Козловського (ББ) як члена комісії для розгляду подій в соймі 31. жовтня на місце пос. Полякевича. Опісля приступили до дискусії над внесенням Нар. Клюбу про зміну § 25. конституції. Перший промовляв міністр скарбу Матушевський. Він сказав, що внесення стремить до того, щоби палати мали запевнених 5 місяців для розгляду бюджету. Зміни переведені в серпні 1926 р. піднесли речинець до 5 міс. із застереженням, що бюдж. сесія може бути лише раз відложена без згоди сойму. Коли автори внесення хотіли мати запевнених 5 місяців, то треба було вже тоді скреслити уповажнення до відложення сесії, закидає бесідникам, що хочуть мати місяць більше для критикування уряду, а внесенню, що воно опрацьоване недбало та вкінці протиставиться передбаченій у внесенні провізорії. В дискусії пос. Комарніцький (НД) сказав, що коли міністр закидає авторам внесення „нехлюйне" зредагування, то автори мусять йому закинути, що „нехлюйно" читав внесення. Пос. Подоський каже, що зміна конституції взагалі не терпить проволоки, а фрагментаричну полагоду справи вважає неможливою. Опісля внесення відіслали до конституційної комісії.

З черги сойм приступив до дискусії над експозе премієра. Пос. Руґ (Визв.) в імени Клюбу Визволеня, ППС. Стр. Хл., Пяста, ХД. і НПР. зложив заяву, що ухвалою сойму з 6. грудня 1929., яка домагалася уступлення кабінету прем. Світальського, висловлено волю нар. представництва, аби наступила не лише зміна в складі ради мін., але передовсім зміна системи правління, яка провадить державу до вн. суспільних і політ. потрясень і до поглиблення госп. крізи. Підчас крізи представники згаданих партій зясували президентові держави, що розуміють під зміною системи, а саме: 1) пристосовлювання конституції, законів і авт. статуту шлеського воєвідства, 2) ревізію конституції можна перевести лише легально, 3) незалежнення судівництва, держ. адміністрації й війська від впливів партій. 4) додержування основ самоврядування, 5) зробити кінець самоволі органів держ. адміністрації в ділянці пресових конфіскат, політ. репресій і т. д. Розслідження стверджених випадків надужить на шкоду держ. скарбу, 6) здержання підмог із держ. скарбу на цілі парт.-політичні, виборчі, пресові і т. д. Не вживати державної адміністрації, війська, військового приспосіблення до особистих або парт.-політ. порахунків. Згадані партії стоять далі на тім становищі і від цього роблять залежним своє відношення до уряду Бартеля. Пос. Ута (Нім. Кл.) сказав, що його Клюб сподівався, що премієр Бартель заповість в експозе зміни дотеперішнього напрямку політики супроти німців, одначе помилився. Премієр сказав лише, що льояльні горожани „повинні" бути рівноправнені. Премієр ужив слова „повинні", а не „будуть" Нім. Клюб не має причини бути прихильним до уряду. Колиж відношення до нац. меншин зміниться, можливе буде спрецизування становища супроти уряду. Пос. **Луцький** дивується, що премієр під хвилі присвятив меншостевим справам, які нині висуваються на перше місце. Насамперед істнує льояльність, а потім право. Це вже зужита формула, а держави, котрі держалися її, перейшли вже до уроеної дійсности. Бесідник пригадує кривди українського народу, чого досі не здійснено та зазначує, що в американськім парляменті українці діждалися, що група послів заявилася за визнанням української держави. В Польщі боротьба радше загострилася тай не лише не виконують даних обітниць, але навіть заперечують істнування українського народу. Одначе справа нац. меншин перестала бути вн. справою держави. Коли нельояльність добачують у стремлінні до незалежности, то стремління це є добрим правом кожного народу. Теперішня політика Польщі в справі меншин не доведе до нічого доброго та не може викликати довіря. Пос. Когут (український рад) каже, що заява прем. Бартеля в справі меншин є страшна, а саме, що нац. меншини можуть користуватися гор. правами, загарантованими конституцією лише під умовиною льояльности. Вимога льояльности суперечить конституції й праву. Коли це взяти практично, то таке ставлення справи рівняється просто виняттю українського народу з під права, бо урядовці не беруть цього слова в значінні правопорядку та щирости, а нельояльним є для них кожен, хто називається українцем, хто в уряді говорить по українськи, коли вміє по польськи, хто святкує українські нац. свята і т. д. Становище премієра суперечить розсудкові, бо бажає чогось неможливого. Ця премієрова заява, коли дійде до кожного поліц. урядовця, дасть йому право й обовязок дальше відбирати права українському населенню. З того видно як дуже не дорослі до свого завдання теперішні керманичі Польщі. Після промови пос. Гаврилика (ком. білоруська партія) принято 135 голосами проти 81 внесення на перервання дискусії. Голосування над внесенням комуністів у справі заяви недовіря для уряду буде на найбл. засіданні.

З життя наших установ.

Резолюції Краєвого Зїзду українських купців і промисловців.

I) Перший Зїзд українських купців і промисловців у Львові з 25. XII. 1929 р. закликає все українське купецтво і промисл в часі тяжкої господарської скрути вступати в ряди своєї станової орґанізації.

II) Зїзд домагається від компетентних властей запевнення українським купцям і промисловцям належного заступництва в оціночних та відкличних комісіях для податку доходового й оборотового.

III) Зїзд домагається від компетентних властей з огляду на економічне положення в краю реформи податкового законодавства, а в першу чергу знесення промислових свідоцтв та обниження промислового оборотового податку для дрібного купецтва і промислу.

IV) Зїзд взиває українське громадянство, а в першу чергу українське духовенство і сільську інтеліґенцію, в інтересі господарського розвитку нації активно піддержати українські торговельні підприємства, а українських купців до якнайсолідніщої обслуги громадянства.

V) Зїзд витає радо заяви представників українського кооперативного руху в напрямі співпраці над господарським розвитком українського народу і зі свого боку заявляє, що кооперацію уважав і уважає важним чинником народнього господарства.

— і не таке рідке в цьому світі — ми зазнавали від нього певну, тривку і вірну дружбу...

Ось Осип Назарук, товариш з літ молодечих, майже хлопячих: гаряча душа, та довго не поблагословлена рівноватою і супокоєм. Душа роздерта сумнівами, бита пристрастями. З нещоденним письменським талантом, та таким нерівним, що з дива не виходите: в тій самій статті попадете на справжні перлини думки і стилізації, і на уступи плоскі і без рельєфу. Безмірна роботящість і совісність у виконуванні обовязків співробітника, ум заєдно спрагнений нових пізнань. Кидана внутрішніми бурями душа — голодна добитися до пристані: супокою, певности, рівности...

Ще хто?

Ось Микола Ганкевич і Іван Макух! Мало хто з-поза передвоєнної і воєнної редакції „Діла" і здогадувався, яких вірних і щирих другів ми мали в цих двох діячах, чужих нам світоглядом, противних нам своєю партійною приналежністю: ми гордилися їх приязню і бачили в ній знак, що хоча вірне своїй партії, „Діло" не спускалось до дрібних міжпартійних сварок, а по силам своїм держалось на рівні загально-національного органу політичної думки. Кілько-то разів Микола Ганкевич, пригноблений бюровою роботою в майже польській Касі Хорих, заходив задніми дверми в наш редакційний кабінет — на розмову, на пораду! А Макух? Поміж найкращими й найбільш річевими статтями й дописами, які пощастилося редакції подати на сторінках „Діла", були саме статті пера Івана Макуха..

Ось Михайло Лозинський... Ось Олекса Кузьма... Ось Володимир Лотоцький, американець... Ось Андрій Жук; Микола Залізняк...

Ось Онуфрій Пащак, ідеальний метрампаж, відданий друг „Діла"... Ось пок. директор Іван Айхельберґер... Ось адміністратор Костик, совісний, ввічливий, радий віддати прислугу... Ось пани з адміністрації і експедиції: Михалина Косач... Ось Нидзівна: всі вони — необхідні співробітниці одинокого великого національного підприємства, історичного значіння: співробітниці й вірні приятельки нашого старого „Діла".

тек за фонди кремянецького ліцею. Ці бібліотеки, кожна в скількості 80—100 книжок, складаються з 40 комплетів, які обіймають (50 проц.) половину польських творів і половину (50 проц.) українських та з 10 комплетів чисто польських. В польсько-українських комплетах завважується перевагу української белетристики (в великій мірі перекладної) над польською. Натомісць книжки з історії, географії, природи а також суспільно-господарські — майже виключно в польській мові.

Якщо ходить про мету курсів, то мусимо ствердити, що в цьому питанні панує певна дизгармонія. Іншу мету й інші завдання вкладає курсам влада, інші населення. По вимогам влади курси, крім вивчення грамоти, мають ще слухачів своїх „уобивателіць“. Поза світлом знання вчитель повинен ще провадити явно політичну акцію. Тут очевидно все залежить у великій мірі від учителя. З смутком стверджуємо, що волиське православне вчительство затратило цілком почуття національної гідности. Воно саме в парі з польським веде найсильнішу політичну акцію; при його активній співділальности повстали, правда, нечисленні реґіональні „кола млодзежи вейскей“ зі своїм польсько-українським орґаном „Молоде Село—Млода Весь“. Метою цього орґану є накинути широким селянським масам, особливо молоді, польсько-державницькі погляди й ідеольоґію і тимсамим приспати перші проблиски національної свідомости. Українську частину (якась невинна казка, або вірш чи анекдотка!) введено тут, очевидно, по вимогам наймодернішої тактики.

На щастя, поминувши чужізаходи, серед доростаючої молоді починається вже свідомий відрух національної волі. Молодь читає українські часописи, книжки, горнеться до „Просвіти“, до кооператив! Волинська молодь не шукає на курсах нових ідеольоґій, які тут нерідко проголошуються, вона приходить в більшості зі своїм власним політичним світоглядом, а на курсах шукає тільки ключа до знання. І значіння курсів для не- і малописьменних саме в тому, що вони між іншим подають цей ключ.

Останніми часами говориться багато у звязку з веденням тих курсів також про хори, аматорські гуртки і т. д., та це все не виступає самостійно, а як складова частина „кул млодзежи вейскей“. Покищо нічого реального в цій справі нема, тому ближче цим нині не займаємося. *К. П.*

Проти червоного терору.

Протест студенства Української Господарської Академії В Подебрадах.

Протестуючи проти комуністичного терору на Вел. Україні і зокрема проти недавніх арештів українських учених і культурних та релігійних робітників, студентство Української Господарської Академії в Подебрадах звертається до всього українського організованого громадянства, як на українських землях, так і за кордоном з закликом розвинути рішучу акцію протесту й організованого виступу з апелем до всього культурного світу в оборону людських прав українського народу на вільний розвиток його життя. Рівнож розвинути акцію в оборону життя заарештованих, яким загрожує не тільки смерть, а ще й нелюдські муки в чека.

Зокрема студенство Української Господарської Академії звертається до своеї централі ЦЕСУС-а з закликом розпочати в імени українського студентства організувати акцію протесту за кордоном перед чужоземним студентством та чужоземним науковим світом, а також звернутися з проханням до Союзу Українських Адвокатів у Львові, аби на судовий процес, що має відбутися над арештованими, виїхали оборонці зі Львова, які захищалиб незалежно й обєктивно, не будучи самі загрожені більшовицькими репресіями.

За Президію віча:

Кириленко Василь, секретар — **Леонід Романюк,** голова.

Протест студенства Тернопільщини.

Українська студентська молодь Тернополя і Тернопільщини:

1) підносить якнайгостріший протест проти московського червоного терору над найкращими синами українського народу на т. зв. Радянській Україні;

2) закликає все українське громадянство до боротьби з червоним хрунівством та москвофільством, які всіма способами стараються розкладати український національний організм і які працюють під диктат червоної Москви та ославленого ДПУ;

3) солідаризується з активними виступами львівської української молоді, яка задемонструвала і перед власним народом і перед культурним світом, що їй доля Батьківщини не байдужа;

4) шле братам на Вел. Україні найгорячіше побажання видержати в боротьбі з московським наїздником, з вірою в перемогу української нації.

Тернопіль, 24. грудня 1929.

Слідують 53 підписи.

НОВИНКИ

— **На „Дар Просвіти“** зложили — з нагоди імянин директора державної академічної ґімназії у Львові д-ра Миколи Сабата — ученики всіх кляс і всіх відділів ґімназії 105 зол.; учительський збір тоїж ґімназії 97 зол.; дирекція від себе 25 зол., отже разом **227 зол.,** за що Т-во „Просвіта“ складає жертводавцям щире Спасибі.

— **Примхи цьогорічної зими.** Минула неділя й понеділок розплакались над нами як у найсумніші осінні дні. Під ногами хлюпало так, що аж кальоші дивувались. Аж у вівторок під вечір небо стало знову кришталько-ясним, повне зірок і воздух прочистився несподівано. Сніг і не гадає падати!

— **Радіостанція у Львові** має бути скінчена вже за кілька днів. Вона буде сильніша на 50 проц. від краківської.

— **Заборона „Свята Просвіти“.** Від якогось часу староство в Калуші забороняє всякі аматорські вистави, концерти, а навіть кооперативні анкети з обави „zakłócenia spokoju publicznego“. Недавно заборонено „Свято Просвіти“ в Студінці отсим письмом: **Starosta powiatowy w Kałuszu. — Kałusz dnia 28. XII. 1929. Nr. IX. 184 Wid./29. Do Wydziału Czytelni Proświty do rąk Wiel. ks. Czorniegi w Studziance. Zgłoszenia tamtejszego o zamiarze urządzenia Święta Proświty dnia 29. XII. 1929 nie uwzględniam i zakazuję jego odbycia z powodu obawy zakłócenia spokoju publicznego. Przeciw temu orzeczeniu wolno wnieść rekurs do Pana Wojewody przez Starostwo w ciągu dni 14 licząc od dnia następnego po doręczeniu. Zgłoszenie rekursu nie ma mocy wstrzymującej wydanego zakazu. Kierownik Starostwa Kostołowski.**

— **Крадуть без кінця.** Непомірно велика скількість крадіжей стверджених останніми днями у Львові, дає підставу до висновку, що до нашого приємного міста зїхала на гостинні висту-

---

статтю, за новинку, за слівце признання — за все те, що уможливило, що полекшило, що розяснило більше десятка років нашого життя в „Ділі“ — найкращих років нашого сірого буття!

Мрачне, вохке пополудне. Холодні краплі рідкого дощу навісно стукають у вікно кімнати, в чужій хаті, на несвоїй землі. Душно в мізку, мабуть підступає горячка. В тумані втомленої уяви виступають обличчя й постатті, яких імена сірими рядами списувалися на листку паперу. Далекі вони, ті люди, ті обличчя. Деяких з них — о, горе людське! — ніколи вже не побачити. Від інших відмежовують вас гори, і ріки, і далека чужина. Ще інші — призабулись, і навіть химерна память не відсвіжила їх імен і не поклала їх на папері: нехай нам простять це неповинне забуття!...

VII.

Ось незабутній Олександер Борковський, трагічний, невсипущий в праці, високо освічений в кляcичному змислі — старий, довговусий козарлюга, сердечно добрий, дарма, що легко дразливий. Його сердитість — хвилева і минуща, його добрість — тривка і непохитна. Ось Ярослав Веселовський, з золотим серцем і з сонцем радощів у душі, дарма, що життя не все стелилося йому рожами. Ось Володимир Бачинський — єдиний, незабутній, неоплаканий...

Ось Іван Франко, гордість і слава наша — наче полу-бог витаний в розкві́ті своїх сил, коли робив нам неоцінену честь своєю статтею або поемою, та — з пекучим болем приниманий, коли покаліченою рукою показував нам свою кишеню (страх заялозену), щоб з неї добути якусь статтю: іноді полубожевільну, іноді все таки осяяну блеском завмираючого духа...

Ось Михайло Павлик, дрібний, похилий апостол-праведник, принагідний співробітник, довголітній і ніколи не зрівнаний коректор „Діла“...

Ось молодеча постать і любе обличчя незабутнього, невіджалуваного Володимира Гребеняка, повного пристрасти дослідника старовини, скошена (під Галичем, здається, бо навіть цього не знаємо) велика надія української науки...

Ось Евген Олесницький, з тілом масистого кольоса та з душею ніжної жінки, з запалом молодця, з чаром досвідної, бувалої людини...

Ось Ярослав Окуневський, супокійний джентельмен, з подихом екзотики...

Ось Юліян Січинський, досвідний, ласкавий, розумний і безкорисний спільник „Діла“...

Відійшли вони всі від нас у країну, з якої вороття немає...

VIII.

Ось Кость Левицький, що з ніколи не закаламученою ввічливістю й куртуазією приймає в своїй робітні співробітника „Діла“, після тількищо непроспаної у ваґоні (Відень-Львів!) ночі; що точно й супокійно, за своїм записником диктує йому потрібні редакції парляментарні відомости; що ніколи не відмовить, мимо надміру своїх занять, прошеної статті; що доставляє цю статтю все в час, і все виразно й читно написану, супокійним, здержавним почерком...

Ось Михайло Грушевський, справжній духовий гетьман українства: хоча він і рішуче відраджував вашому співробітникові вступати в редакцію щоденника і залишати т. зв. наукову карієру, то таки не відказувався виступати на сторінках ґазети — довго, аж „поки війни не знялись...“

Ось Володимир Охримович, виїмково в наших відносинах високо й основно освічений професор без професорської катедри, тонкий діялектик, статистик, соціольоґ тай — добрий, помічний дорадник молодих редакторів...

Ось Дамян Лопатинський, наш улюблений катехит з VIII-ої кляси, молодечо-струнккий і стрійний — тай невсипущий адміністратор „Діла“, один з найперших його співробітників...

Ось Іван Труш, справжній герой праці, блескуча, проникаюча інтеліґенція, відомий маляр і різьбар та не по заслузі відомий письменник; з очима портретиста, знавця душ людських, умов, вигострений на Ніцше, втомлений буденщиною і згіркнілий, та проте все готовий дати поміч — старий, вірний друг „Діла“...

Ось Василь Щурат, виїмково плідний ерудит, клясичмо досконалий поет, мізок поблагословлений такою ненаситною, все голодною цікавістю, що не позволяє йому присісти стільця для нудної обрібки основних томів на теми пізнані вже, значить, вже й нецікаві. Кілько-то помочі завдячує йому „Діло“, помочі незамінної?...

Ось Степан Томашівський, із своєю головою кремезного і впертого селянина, з недовірчивими, підзорливими очима, з ерудицією історика, який має відвагу іти своїми й новими шляхами дослідів і оцінок, навіть поперек признаних загалом, наче святощі, конвенціональних поглядів і таксування. З пером расового публіциста, такого гарячего, що моглоб воно гори ворушити, якби... якби не хибувало цій небуденній людині — чого? — сам не знаю — мабуть якогось тону глибокої, орґанічної щирости, якогось чару чи проміювання, ідучого від підставової, простолюдської доброти. Чи може чогось іншого? Сам не знаю...

Ось Іван Крипякевич, друг сердечний, тихий і дискретний та непохитно вірний. З перетомленими шкільними зарібками очима й руками — та з готовістю завжди свіжо помогти „Ділу“ і через нього кинути у громаду кілька виривків із скарбу свойого широкого, невсипущого працею надбаного знання...

IV.

Ось Іван Кревецький, хоча молодий ще, то з повагою і розважливістю літами досвідченої людини, супокійний і коректний, точний і правильний, та з огнем громадянської пристрасти, що жариться під попелом зверхньої байдужости...

Ось географ Степан Рудницький, енциклопедія найріжнішого знання іноситель безчислених анекдот і співанок; без найменшої професорської штивности, все готовий до жартів і до ученої, основної статті-розвідки...

Ось невсипущий історик літератури Михайло Возняк, душа несупокійна і внутрішно роздерта мимо байдужих, про око фільольоґічних і історичних порпань...

Ось Омелян Савчич — той „малий“ директор адміністрації „Спілки союзів і бистрий контрольор адміністрації „Спілки“. Він, кажуть, „злобний“, одначе „злоба“ це мабуть тільки вигадка; бо ні редакція, ні спілка злоби його не бачила, навпаки: бачили ми постійну готовість його служити і помагати в тяжких обставинах і переходах — усіх можливим. Та

ча для того повіту, дир. Іл. **Свєнціцький**, що згадував про кілька цікавих моментів з історії „Діла“ і звязок Нац. Музею з нашим органом, д-р Ст. **Федак**, що згадав про свою колишню працю в „Ділі“ в ролі помічника експедиції й апелював до нашої суспільности, аби посилала точно передплату, бо це одинока основа, на якій спирається „Діло“, сен. М. **Галущинський**, що віддав поклін праці всіх співробітників „Діла“ в найширшому розумінні цього слова, д-р **Дмитро Левицький**, що підніс заслуги о. Д. Лопатинського, який понад 20 літ веде з посвятою ціле видавництво, о. Д. **Лопатинський**, що представив, яку невимовно важку ролю виконують у наших відносинах редактори і всі постійні співробітники, а також весь технічний персонал щоденної ґазети, дістаючи за це винагороду, що не стоїть у ніякій пропорції до їх труду. Потім ред. Г. **Гладкий** підчеркнув, що свято „Діла“ є святом цілої української нації і при цій нагоді пригадав, що саме за поміщення статті в „Ділі“ почалася нагінка на акад. Єфремова, що започаткувала масові переслідування й терор більшовицької влади супроти українських культурних робітників. Віддаючи поклін усім тим українським діячам, що мучаться в льохах чрезвичайки, куди линуть думки всього нескорумпованого українського громадянства, — промовець пояснює, чому на нинішнє свято не наспів ні один привіт з Вел. України. При кінці згадав про ролю „Діла“ на північно-західних українських землях, де воно поволи стає витискати з рук наших людей всевладну донедавна російську пресу. Опісля промовив ще коротко д-р Маркіян **Дзерович**, пригадуючи ролю „Діла“, в кристалізації національного українського світогляду і в поширюванні оптимізму на забутій Лемківщині.

Після того забрав слово ред. В. **Мудрий**, що подякував усім представникам наших товариств та установ за участь у ювилею „Діла“ іменем своїм і всіх співробітників, вказав коротко на нинішні просто нечувані труднощі в редакційній праці, зокремаж на цензурні умови, що висять над українським видавництвом наче меч Дамокля. Промовець зложив іменем Редакції запевнення, що „Діло“ буде й надалі стояти непохитно на сторожі прав нашого народу на повноту національного життя і не зійде ніколи зі шляху самостійництва та соборництва, будучи органом всеукраїнським і допускаючи на своїх сторінках до голосу всі національно думаючі, творчі елементи.

Закінчив комерс короткою промовою д-р А. **Горбачевський**, що зресумував важніші видвигнені на ньому думки і побажав українській суспільности, аби „Діло“ могло стати вже в найкоротшому часі великим органом, достойним тої ролі, яку воно відіграло, достойним великого майбутнього української нації.

На тому закінчилося вечірне свято „Діла“.

ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ.

В середу 15. ц. м., в 12-ій год. вполудне, відправив о. кан. Д. Лопатинський Поминальне Богослуження в церкві Успення Пр. Б. за всіх померших редакторів, співробітників і членів Вид. Спілки „Діло“. На Богослуженні явилися в комплеті члени редакції, адміністрації та експедиції „Діла“, а також дуже поважне число українських громадян і громадянок. До панахиди стали: о. А. Стефанович, о. Е. Громницький і о. Лопатинський. „Вічную память“ заслуженим народнім працьовникам відспівали з глибоким пієтизмом всі присутні.

Залізнича афера у львівській Дирекції залізниць.

В аферу в Дирекції львівських залізниць, а саме побирання хабарів за вироблювання посад, вмішані є: засуспендований покищо в урядуванні перс. шеф, президіяльний радник Чапор і бувш. президент польського союзу залізничників Аґ. Шенталер, начальник IV. зал. двірця та урядуючий ще президент „Зєдинення польських залізничників“ Ст. Доляновіч, бувший посол ХД і бувш. радний м. Львова. Обох президентів арештовано. Сподіються дальших арештувань. У неділю слідч. судня скінчив переслухувати Доляновича і приказав його випустити на волю із застереженням, що він щодня має зголошуватися в поліції.

На освітні теми.

Позашкільна культурно-освітня акція на Волині.

Світова війна, крім найгрізніших катастроф, зродила серед українського населення ще й позитивний гін до освіти, до вищої культури. Перебуваючи на Волині, мав я змогу якнайкраще переконатися в правдивости тількищо сказаних слів. Волинці завдяки політиці бувшої Росії — у більшості неписьменні. В останніх часах вже хоч частина молодого покоління може користати з благ школи, яка вона там і не є. Та це не вдоволяє населення. Великі маси доростаючої молоді просто самочинно домагаються від своїх учителів ведення курсів для не- і малописьменних.

Як бачимо, освітня акція бере свій початок не згори, а з широких селянських мас. Неодин учитель веде курси тільки тому, щоб йому не „докучали“.

В 1928-29 р. на курси записалося всіх 10.177 слухачів, та скінчило з ріжних причин заледви 6.342, з чого було православних 4.690, римокатоликів 1.391, інших 261.*) Наука тревала загалом 34.383 годин. Нас вдаряє непропорціональний процент римо-католиків. Це тому, що по містах ведено також курси для неписьменних серед війська, яке тут складається майже виключно з поляків.

Учительство провадить свої курси звичайно безінтересовно. Щойно в останнім році Кураторія виплатила вчителям за працю на курсах 13.823 зол., а самовиряджування 33.047 зол., разом 46.870 зол. Чому Шкільна Кураторія поскупилася ріжно можна думати, загально як причину подають скрутне фінансове становище. Ця сума не вистарчила для всіх, тому є повіти, в яких по два по по три роки вчителі працюють буквально даром, часто справді для ідеї.

Як зачуваємо, в біжучому році скількість курсів побільшилася. Це треба вважати за здоровий прояв волинського села, бо всім це відомо, що доброї волі вчителя, якщо така є, до цього за мало. На курсах учать української і польської мови, рахунків, історії, географії. Останніх предметів у більшості по польськи.

Рівнобіжно з поширенням курсів для ліквідації неписьменности зродився на Волині величезний голод читання серед курсантів. Тут прийшла з поміччю в деякій мірі Шкільна Вол. Кураторія, урухомивши 50 комплєтів мандрівних бібліо-

*) Статистичні дані взяті з книжки п. з. „Organizacja oświaty pozaszkolnej w Okr. Szk. Wołyńskim w r. 1929/30“.

До ювилею „Діла“.

ВАСИЛЬ ПАНЕЙКО.

Писане червоною кровю.

(Докінчення.)

IV.

Можна припускати, що бодай дехто з наших попередників і наших товаришів з „Діла“ розповість у цьому ювилейному числі якими стежками і з яких починів він пристав був до нашої ґазети: причинки до документів людських, вирвані з невокінчених сторінок людської долі. Що-до вашого співробітника, то попався він у „Діло“ завдяки припадковій стрічі зі Степаном Витвицьким — тоді ще мало нам знайомим товаришем по праву, нині старим і в невзгодинах життя випробованим другом нашим. Переходячи одного літнього ранку 1906 року (а може 1905?) з вулиці Миколая на Зиблікевича, ми попалися на Витвицького.

— Чого такі хмарні? — питається.

Короткі й нерадні пояснення: біда, нема з чого жити, годі знайти заняття, не хотілосяб іти на провінцію, до якоїсь сірої адвокатської канцелярії, то-що.

— А чому не хочете вступити до „Діла“? Виж, здається, пишете в Л. Н. Вістнику, в Молодій Україні, у Волі?

— Не хочу, бо не можу. Зрештою, я вже був колись пробував: у Евгена Левицького, ще при вул. Баторія, та одержав самозрозумілу відмову, просто з порога. А тепер ще менше виглядів на „Діло“ — ця дурна промова на Шевченківських вечерницях у Фільгармонії обурила „Діло“, і воно мене прочухрало гаразд. Шкода й пробувати.

— Та ні, каже Витвицький. Знаю близько Львова Цегельського. Поговорю з ним і дам Вам знати.

— То й поговоріть..

Витвицький додержав обіцянки і кілька днів потім наш брат, заанґажований за 50 корон місячно, сидів за столиком, у великій комнаті „Діла“, на ліво від входу до редакторського кабінету. Припадкова зустріч на вулиці змінила цілий хід одного життя людського: тоді наш брат цій силі припадку дивувався — сьогодні він знає, що як сама поява його на світі божому — припадок, так і переважна часть (хотілосяб сказати: вся сума) рішаючих подій і зворотів в істнуванні — вислід припадків, незалежних від нашої спроможности, від наших рахунків, наших плянів.

V.

Всі знаєте Льонгина Цегельського, його живий темперамент, його фізичну привабливість, його особистий чар, його товариськість. Він нам був начальником симпатичним, без сліду верховодження, справжнім товаришем, готовим стати у пригоді. Хиба його (ніхто з нас, відомо, не без хиб, більших чи менших, в кожному разі численних) була його пророчистість. Він вимовний і важко йому загатити струю своєї вимови, покінчити свою бесіду. Це хиба у вічевого чи парляментарного бесідника, а ще більша хиба — у начального редактора. Постійне опізнювання „Діла“ було в той час наслідком чудового таланту бесідницького нашого редактора. Приходили ми, бувало, ранком у редакцію; Цегельський кликав нас, одного за одним, до свого кабінету, щоби „дати тему“. І давав-же він нам ці теми! Кожному бодай пів години, як не цілу або й півтора. Захоплюючися і очаровуючися своїми власними словами, редактор говорив і говорив, прегарно, плавно, палко, без кінця — цілі статті-промови. А час минав. А друкарняний хлопчак ждав. А метрампаж нервувався. А складачі стояли. А інші співробітники у великій салі нудилися, сердилися, ремствували: Лозинський з досадою гриз руччку, Борковський траґічно розводив руками, Весоловський пускав досадні насмішки, Кузьма грізно насуплював вуси.

То була одна велика хиба редактора Цегельського. А друга, ще більша, вже не тільки редактора, а й людини, письменника і громадського робітника Цегельського була надзвичайна живість і меткість його інтеліґенції, його небуденна легкість в одну мить розуміти сказане чи прочитане, розуміти, звязати нитками асоціяцій з рештою свого духового засобу і заімпровізувати на цій основі — в одну мить, повторюємо! — цілі склади й високі будівлі нових (або: буцім-то нових) концепцій політичних, соціяльних, метафізичних, чого собі хочете. Докоряти комусь живість інтеліґенції і меткість концепційного дару? Нісенітниця і хула! — сказалиб ви. А проте саме ті рідкі й прецінні прикмети й таланти пошкодили Цегельському. Все приходило йому так чудово легко, так самозрозуміло легко, що Цегельський, після блескучої своєї молодости, молодости **Wunderkind-а** з „Академічної Громади“, з „Молодої України“, з „Руси-України і Московщини“, попався в ілюзію, що і далі все йому буде легко, без прикрих зусиль, зрозуміти і вивчити вже на основі з далека почутого „Шляґворт-у“ або побіжно переглянутого фейлетону. І він перестав працювати над собою самим. Ґазети заступали йому книгу, імпровізація — бібліотеку: Цегельський став на місці, і нині він — мабуть — духово-умово такий самий студент, вічно молодий студент і початкуючий письменник, яким знали ми його тому 20 років. Тільки волосся в нього нині побіліло. Цегельський належить до тих — розмірно дуже рідких — людей, яким пречудовий дар божий, надмір інтеліґенції, радше пошкодив ніж поміг.

Одначе в симпатичній памяти своїх співробітників з „Діла“ особа його залишається і залишиться.

VI.

Розписався я, бачу, за багато так — боюся дуже — запізно. Якась підступна грипа, яка морочить голову й нерви та вже від кількох тижнів відбирає, заслонює очам світ, не позволила вашому співробітникови швидше і в час відкликати на запрошення до ювилейного числа, запрошення, яке його зворушило й врадувало. В безсонні ночі вялий мозок працював над ювилейною статтею, яка мала бути — та досі не була — написана. Покладеним на нічному столику олівцем накреслилися на папері мотиви думок, які хотілосяб розвинути, десятки імен зверхників, співробітників, знайомих, другів, про яких хотілосяб що поговорити — з них дехто вже й не на цьому світі. Та бачимо, вже пізно на це. А може навіть вонє й розсадилоб розміри статті, і вимагалоб книжки. Дарма, нічого не вдієш. Треба кінчити. А так думалося і поклонитися тіням тих, що відійшли, і подякувати десяткам живучих — за ласкаве слово за прихильність, за добру раду, за

З судової салі.

На маргінесі українізації православної церкви.

Колишній голова церковної секції РНО. з. Комаревич Евген у Володимирі свого часу говорив, що д-р Річинський, б. голова українського церк. комітету, нібито дістав 30.000 зол. на руйнування правосл. церкви. За це д-р Річинський притягнув п. Комаревича до відповідальности, і городський суд засудив Комаревича на 1 місяць визниці. Справа перейшла в апеляційний суд (окружний в Луцьку), який увільнив п. Комаревича від кари, признавши його вину несвідомою. Проти рішення апеляційного суду адвокат Григор Степура в Луцьку з доручення д-ра Річинського вніс касаційну скаргу до Найвишого Суду в Варшаві. Цими днями з Найвишого Суду наспіла постанова, якою скаргу д-ра Річинського узглядено, рішення апеляц. суду скасовано і судова розправа має відбутися наново. К. К.

„Діяльність" фірми Діябольо-Сепаратор перед судом.

В Окружнім Суді у Самборі відбулася 20. листопада 1929 р. до ч. спр. Бц. XII. 579/29 апеляційна розправа в справі фірми Діябольо Сепаратор проти Стефана Гeча з Торчинович.

На розправі цій доказано зізнаннями переслуханих свідків, що аґенти фірми Діябольо-Сепаратор натягають селян на закупно молочарської машини, при чім не перебирають у засобах. І так: Заприсяженими зізнаннями свідків Степана Піх, Івана Піх стверджено, що аґенти фірми Діябольо-Сепаратор прийшли до Степана Гeчи пізно вечером і хоч цей боронився і втікав перед ними з одної хати до другої та представляв, що має тільки одну корову, так довго його мучили намовами, представляючи, що одна корова, яка дає 18 л. молока денно, може при допомозі вирівки давати давати 600 зол. доходу місячно, доки не осягнули своєї цілі і не узискали його підпису на карті замовлень. – Дальше розправа виказала що аґенти пібрали від Степана Гeчи всього при підписі 2·50 зол., а обовязались достарчити йому вирівки вартости 380 зол. на догідні сплати, що пізваний на другий день відкликав своє замовлення, а то так у аґентів, як у дирекції фірми Діябольо-Сепаратор у Львові і звернув вирівку, яку йому в три дні по замовленню доставили.

Фірма Діябольо-Сепаратор у свому спростованні в „Ділі" з дня 12 січня 1930 р. ч. 8. боронитьcя, що вона поступає чесно і осуджує обманства аґентів. В даному випадку при розправі вище наведеній доказано, що фірма ця, знаючи про обманства своїх аґентів не узгляднила прохання Степана Гeчи, та сама внесла позов проти цього за заплати 342 зол. наводячи у позві, що одержала від Степана Гeчи першу рату в квоті 38 зол., хоч ані пізваний Гeча ніколи сам такої квоти фірмі не заплатив, а її аґенти ствердили, що такої квоти від нього не пібрали, що платню побирають місячну, що самі не мають претенсії до Степана Гeчи, а тим самим твердження фірми, що обтяжила тією квотою рахунок свого аґента показалося неправдивим.

Апеляційний суд у Самборі станув на становищі, що контракт купна з хвилею підписання замовлення остав заключений і засудив Степана Гeчу на заплату позиваючій фірмі Діябольо Сепаратор квоти 342 зол. враз з коштами. — Таких позвів цеї фірми у тутешньому суді без ліку.

Фірмі Діябольо-Сепаратор, як з цього виходить, не йде про достарчення населенню машин після потреби, тільки про те, щоби позбутися машин і упхати їх селянам, хоч у них нема ніякої потреби, хоч є нуждарами, посідають одну корову на виживлення своєї родини. Зазначую, що фірма, знаючи таку діяльність своїх аґентів у Самборі не тільки не потягнула їх до відповідальности, але противно уживає їх дальше для своїх цілей зі шкодою населення.

Адв. І. Білинський.

Дописи.

ВОЛОДИМИР. (Після припинення в діяльности „Просвіти" у Володимирі). Як вже подавалося в пресі, володимирське старосто припинило в листопаді 1929 р. діяльність повітової „Просвіти" в Володимирі разом з 75 читальнями на повіті. За підставу до такого рішення староство подало, що Тов. „Просвіта" у Володимирі: 1) замішане було в процес К.П.З.У., який відбувся ще 1925—6 року; 2) провадило політичну пропаґанду на користь УНДО і Сельсоюзу; 3) заложило спортову секцію, непередбачену статутом; 4) кооптувало до Ради Т-ва кількох членів, яких після статуту вибирають тільки загальні збори; 5) не зареєструвало бібліотек т-ва, істнуючих ще від 1920 р., як того вимагав розпорядок президента з 1927 р.; 6) недбало провадило канцелярійні й касові книжки. Проти такого рішення староства Рада Т-ва „Просвіта" внесла 5. грудня рекурс до волинського воєвідства, у котрому виясняла, що — 1) в жадну політичну акцію „Просвіта", як орґанізація, замішана не була, та й не могла провадити пропаґанди інтернаціонально (пролетарської) і національно („буржуазної") разом (КПЗУ. УНДО); 2) спортова секція істнувала з відома староства ще від 1925 р., бо статут т-ва передбачав позашкільне виховання; 3) нових людей Рада притягнула лише для технічної роботи і то тільки до найближчих загальних зборів; 4) бібліотеки не зареєстровано, бо вони істнували з відома староства задовго до виходу нового розпорядку президента; 5) недбальства у провадженні книг не доказано фактами, а зрештою воно не моглоб бути причиною аж такої кари, як розвязання товариства. На ці пояснення надійшла аж тепер відповідь воєвідства з Луцька. Постанову про замкнення „Просвіти" в Володимирі воєвода затвердив, але, як видно, узглядниь деякі доводи Ради, а саме — вже не згадується ані про КПЗУ, ані про УНДО чи Сельсоюз, ані про спортову секцію; за підставу розвязання „Просвіти" воєвідство подає тепер тільки три останні (формальні) причини, виставлені староством, а політичний момент зі справи вже ніби усунено. Проти рішення воєвідства Рада Т-ва має зложити рекурс до міністерства. Глибша причина цілої тієї справи вказана була самим повітовим старостою, який зараз-же по приїзді до Володимира на посаду літом 1929 р. вимагав від „Просвіти", щоби йшла на „співпрацю", бо в іншому випадку він відкриє іншу „Просвіту". А тут ще й найшлося коло „Просвіти" кількох галичан, які не цуралися громадської роботи.

А тимчасом по Володимирі вже вертілися деякі безробітні емігранти, що готові для ласки панської закладати всякі „клюби", „хати", „основи" і т. д. Один з таких людців вже навіть показує декому для підпису готовий статут товариства „Нива". Все це сміху варте і з місцевої людности ніхто цього поважно не бере знаючи, як ці панове провалили недавно торговлю залізну, мануфактурну, ще якусь там закладали минулих літ банк і кооперативу, — а все це потім валилося так, що й сліду не лишилося. Таким будівничим можна безпечно довірити і „рідну хату", і „ниву": нехай собі будують на здоровлячко. Требаб тільки остерегти декого з української парохії, щоби не дуже з тими „будівничими" накладали, аби не пропхатися й собі рідноxатівським чадом. С.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Четвер, 16. січня, год. 7·30 веч. „Як гуляти, то гуляти". (Дешевий день, знижені ціни.)

Пятниця 16. січня, год. 7·30 веч. „Княжна Шікаго" (гост. виступ Хоряна).

Малий Міський Театр:

Четвер, 16. січня, год. 7·30 веч. „Карло й Анна" (дешевий день — знижені ціни).

Пятниця, 17. січня, год. 7·30 веч. „Карло й Анна" (дешевий день — знижені ціни).

Театр ревії „Гонг" — в салі кіна „Кольосей":

Четвер, 16. січня, „Товсті горою". Дві вистави: год. 7·30 і 9·30.

Кіна.

АПОЛЬО: Звукова фільма „Співаючий сміхун".
КАСІНО: Магдалина.
МАРУСЕНЬКА: Граф Монте Хрісто (Ліді Даговер, Бернард Гепке).
КОЛЬОСЕЙ: Вождова дочка.
ЛЕВ: Наречена ч. 68 (Країна без жінок) з Конрадом Файтом.
ОАЗА: Тайний курієр (Мозжухін).
ПАЛЯС: Звукова фільма: Жертвенна ніч.
ПАН: Володарка кохання (Ґрета Ґарбо).
ПАСАЖ: Ушкал Південного Моря.
СІНЕЛЕВЕ: Дзвонар із Нотр Дам (Льон Чаней).
ФАТАМОРҐАНА: Живий труп.
ХИМЕРА: Вуличний метелик.
УТІХА: Золоте пекло (Дольорес дель Ріо).

Ширіть наш часопис!

ОПОВІСТКИ

Загальні Збори Товариства „Учительська Громада" відбудуться дня 1. лютого 1930 (субота) о год. 3. пополудні у Львові, в салях „Рідної Школи" при вул. Мохнацького ч. 12. Порядок нарад: 1) Звіт уступаючого Виділу. 2) Звіти з діяльности комісій. 3) Справа статуту. 4) Вибір нового Виділу 5) Внески і запити. За Головний Виділ „Учительська Громада" В. Радзикевич вр. голова, Гр. Микетей вр. секретар.

Загальні Збори Станового Комітету (Секції) Учителів українських середніх шкіл при Товаристві „Учительська Громада" відбудуться дня 1. лютого 1930 р. (субота) о год. 10 передполуднем в салях „Рідної Школи" у Львові, вул. Мохнацького ч. 12. Порядок нарад: 1) Отворення та звіти Ради і прив. Комісії. 2) Дискусія над звітом. 3) Вибір нової Ради і прив. Комісії. 4) Вибір делеґатів до Шкільних Комісій „РШ." 5) Внески. За Раду Комітету: Гр. Микитей вр. голова, Сиротюк Павло вр. писар. 1271 2-2

З Українського Технічного Товариства. Звичайні Загальні Збори Українського Технічного Товариства відбудуться дня 2. лютого 1930 року в 10. год. рано в домівці Товариства, Львів Ринок ч. 10/II. Попереднього дня в 19. год. товариські сходини в домівці Тов., відтак спільна вечера. Проситься о численну участь. — **Виділ.** 1282 1—1

Ректорат Дух. Семинарії у Львові подає до відома усім тим, що зголосилися на реколекції питомців, що ті реколекції зачинаються вже 19. I. (в сам день Богоявлення Господнього) о год. ½5 по под. — **Ректорат.** 1284 1-1

„Е. Т.", „Т. 25", „Зараз", „Добре трактування", „Будучність", „Опіка", „Заряд", „Виховання", „Здібна", „Підприємець" і „Сирота" мають листи в Адміністрації.

VI. ЗВИЧАЙНІ

Загальні Збори

членів Т-ва: „Союз Українських Купців" у Львові

відбудуться дня 2. лютого 1930 року (неділя) в 10. год. рано у власній домівці вул. Підвалля, ч. 9, І. пов. зі слідуючим дневним порядком:

1) Відкриття Зборів Головою Т-ва.
2) Відчитання протоколу з останніх Загальних Зборів.
3) Звіт з діяльности Ради за мин. рік.
4) Касовий звіт.
5) Звіт Контрольної Комісії і внесок на уділення абсолюторії уст. Виділова і Раді.
6) Вибір Голови Т-ва.
7) Вибір Ради Т-ва (12 членів і 4 заступників) та 3 членів Контрол. Комісії.
8) Висота членських вкладок на біж. рік.
9) Звіт Місцевих Гуртків С. У. К.
10) Внески і запити.

Наколиб о год. 10. рано не явилося вимагане статутом число членів, то в тим самим год. 11. того самого дня і з тим самим дневним порядком відбудуться Загальні Збори при кожній скількости присутніх членів, а їх рішення і ухвали будуть правосильні.

За Раду „Союзу Українських Купців" у Львові:
1278
Гр. Ганулян, голова. Дм. Конюх, секретар.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10